

УДК 378.018.4:81'243(045)(477.82)

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2023.1.7>

А. П. МАРТИНЮК

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри української та іноземної філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: alla-mart@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>

В. А. ТРИНДЮК

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри філології,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: tryndiuk_va@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-8326-3740>

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ: АДАПТАЦІЯ ТА ВИКЛИКИ

Стаття присвячена розгляду теоретичних та практичних досліджень щодо стану та проблем у викладанні іноземної мови в умовах змішаного навчання у вищій школі України. Було з'ясовано, що навчання іноземної мови у змішаному форматі – особливий виклик для науково-педагогічних працівників, оскільки зумовлений специфікою предмету, яка охоплює різні види мовленнєвої діяльності і потребує постійної практики у говорінні, читанні, письмі і аудіюванні. У статті наголошується на тому, що реалізація змішаного формату дозволяє ефективно розвивати усі види і форми роботи для формування вмінь та навичок з іноземної комунікації, надає викладачам і здобувачам освіти унікальну можливість використовувати цифрові технології та ресурси всесвітньої мережі. Тому викладач та його спосіб викладання відіграє ключову роль та впливає на досягнення програмних результатів навчання.

Викладання залежить від рівня володіння викладачем цифровими вміннями та навичками роботи із різноманітними гаджетами та ресурсами всесвітньої мережі, від володіння методиками і технологіями, які він впроваджує на заняттях, від педагогічної майстерності, гармонійного поєднання усіх форм діяльності, а також від особистісних якостей та стосунків із студентами.

Подано детальний опис та аналіз результатів власного дослідження, які показали, що, на думку здобувачів освіти, якість викладання іноземної мови на хорошому рівні, вивчати мову зручно і більшість хотіла б продовжувати навчання у змішаному форматі. Респонденти зазначають, що викладання відбувається із використанням цифрових технологій та ресурсів всесвітньої мережі для формування усіх видів мовленнєвої діяльності, так як викладачі ставлять перед студентами творчі завдання, мотивують та заохочують до вивчення іноземних мов.

Як показало дослідження, якщо ще два роки тому головним недоліком змішаного навчання і викладання вважалися проблеми із цифровою грамотністю та недостатньо швидким доступом до Інтернету, то сьогодні значно менша частка опитаних вказують такі проблеми. Очевидно, що усі учасники освітнього процесу адаптувалися до змішаного формату і нині триває період удосконалення навичок володіння сучасними цифровими технологіями. Окрім того, перед викладачами постали нові виклики у процесі викладання іноземної мови, які пов'язані із списуванням з мережі інтернет та онлайн перекладів.

Ключові слова: іноземна мова, змішане навчання, викладання, вища школа, технології, здобувачі освіти.

Вступ. Нинішня освіта всесторонньо охоплена новітніми технологіями, цифровими гаджетами та різноманітністю методів та прийомів їхнього застосування. Вища школа розвивається у напрямку формування готовності науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти до сучасних вимог. Останні кілька років у зв'язку із поширенням пандемії коронаві-

русу та із повномасштабним вторгненням росії в Україну ми звикли до змішаного освітнього процесу (Blended learning), який передбачає поєднання очного та онлайн навчання. Blended learning суттєво змінив підходи до організації та проведення занять у вищій школі. Викладання іноземної мови стало суттєво змінюватись та розвиватись, оскільки використання

аудіо та відео ресурсів та загальнодоступного контенту із всесвітньої мережі дуже урізноманітнили заняття, покращили періодичність роботи із автентичними матеріалами. Тож змінилися і підходи до методики викладання іноземної мови у змішаному форматі.

Проаналізувавши теоретичні та практичні рекомендації щодо оптимальних підходів до організації змішаного навчання, його методичної та технологічної складової, видів діяльності та різновиду вправ для самостійної роботи на заняттях іноземної мови у процесі змішаного навчання, ми дійшли висновку, що надзвичайно важливо володіти інформацією про реальний стан процесу викладання іноземної мови у змішаному форматі. Задля покращення процесу викладання та удосконалення методичної роботи при підготовці до занять ми провели власне дослідження.

Аналіз попередніх досліджень. Змішане навчання (Blended learning) сьогодні активно досліджується у працях зарубіжних науковців (I. Allen, B. Barrett, C. Christensen, M. Horn, and H. Staker, C. Bonk, J. White) та українських учених (О. Безлюдний, В. Безлюдна, І. Щербань, О. Комар, В. Баркасі та С. Баркасі, Н. Тимошук, Л. Лимар, І. Форостюк, В. Триндюк, А. Мартинюк, А. Губіна та інші. Вивченню використання освітньої моделі blended learning у процесі опанування іноземної мови присвячені праці багатьох науковців. Так, переваги і недоліки змішаної форми навчання для вивчення іноземної мови у ЗВО проаналізовані О. Щербаковою та Ж. Ніколаєвою, Н. Тимошук, Л. Лимар та інші. В. Баркасі та С. Баркасі розглянули переваги та недоліки, шляхи підвищення рівня знань іноземної мови студентів вищих навчальних закладів у разі застосування змішаної форми навчання та пропонують використання певних платформ. Н. Тимошук презентує власний електронний курс «English for Technologists», який застосовується в процесі змішаного навчання. Ставлення студентів до змішаного навчання на заняттях з іноземної мови (англійської) досліджували О. Безлюдний, В. Безлюдна, І. Щербань, О. Комар, І. Форостюк.

Метою статті є проаналізувати теоретичні аспекти та практичні дослідження науковців стосовно викладання іноземної мови у вищій

школі в умовах змішаного навчання, виявити проблеми даного процесу та оприлюднити аналіз результатів опитування.

Виклад основного матеріалу. Ми досліджували змішане навчання (Blended Learning) і вже було з'ясовано, що Blended learning це модель освітнього процесу із чітким комбінуванням очної та онлайн-форм навчання із використанням технічних засобів та Інтернет-ресурсів. Планування ефективної моделі змішаного навчання з іноземної мови – це сукупність взаємопов'язаних видів навчальної діяльності, де вагоме місце займає самостійна робота студента й цілеспрямована робота викладача. «Сьогодні саме змішане навчання є одним з найпопулярніших в корпоративній сфері підходів. Саме такий формат дозволяє використовувати всі переваги електронного навчання, не втрачаючи при цьому при сильних сторін традиційного, «живого» навчання» [Баркасі : 204].

Викладання іноземної мови є особливим процесом, оскільки поєднує у собі різні види мовленнєвої діяльності. Для формування усіх вмінь та навичок потрібна практика у говорінні, у читанні, у письмі і аудіюванні. Змішаний формат дає можливість кожному студенту практикуватись індивідуально у необмеженій кількості разів та в залежності від індивідуальних потреб. Тому надзвичайно важливу роль у змішаному форматі відіграє викладач, який може вправно організувати таку роботу. Викладання залежить від рівня володіння викладачем цифровими вміннями та навичками роботи із різноманітними гаджетами та ресурсами всесвітньої мережі, від володіння методиками і технологіями, які він впроваджує на заняттях, від педагогічної майстерності, гармонійного поєднання усіх форм діяльності, а також від особистісних якостей та стосунків із студентами.

Роль викладача у змішаному навчанні модифікується і зводиться до ролі творця, модератора, контролера. Викладач у змішаному навчанні – розробник Робочої програми з дисципліни (силабусу), керівник і виконавець свого «проекту». Змішане навчання переважно зосереджене на готовності викладача, який мотивує студентів до вивчення мови, добре володіє технічними можливостями використання навчальних платформ у режимі онлайн, чітко визначає доцільність певного виду завдання із своєї

дисципліни, розуміє основну мету кожного завдання, яке готує студента до оволодіння кінцевими компетентностями та відповідає змісту освітньої програми [Триндюк, Мартинюк, Губіна 2021 : 167].

Рекомендації МОН щодо впровадження змішаного навчання також наголошують на тому, що, якщо викладач регулярно знаходиться «на зв'язку» зі студентами, відповідає на питання, є модератором навчання, то це значно підвищує активність самих студентів [МОН України. Рекомендації 2020 : 41].

Викладачі активно працюють та практично впроваджують технології змішаного навчання з іноземної мови в Україні. Розглянемо досвід реалізації концепції Blended Learning у Вінницькому національному аграрному університеті [Тимошук 2019]. Для реалізації змішаного навчання автори обрали Rotation Model, яка передбачає чергування очного й електронного навчання в співвідношенні 50/50 усіх годин. Електронне навчання у даному закладі здійснюється із використанням системи «Сократ», яка є водночас інтегрованою клієнт-серверною навчальною системою, платформою дистанційного навчання та управління ЗВО. Для реалізації електронного навчання в рамках моделі Blended Learning ми використовували електронний курс «English for Technologists», який відповідає робочій програмі дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» і є логічним доповненням аудиторних занять. Усі завдання електронного курсу виконуються індивідуально вдома або в комп'ютерному класі. Курс має на меті насамперед розвиток навичок читання та письма, розширення вокабулярію і містить різні завдання для закріплення та перевірки набутих знань і навичок. Студентам встановлено чіткі терміни виконання того чи іншого завдання курсу. Використовуючи форум (інструмент «Сократу»), студент може поставити викладачеві будь-які запитання, пов'язані з роботою на електронній платформі, а також отримати консультацію. Контроль виконання завдань курсу здійснюється викладачем в онлайн-режимі, тести для поточного контролю також розміщено на освітній платформі університету – «Тест-майстер» [Тимошук 2019 :219].

Окрім практичної реалізації моделі змішаного навчання іноземної мови, вітчизняні науковці проводять практичні дослідження результатів своєї роботи. Для повноцінного розуміння стану та сучасних викликів проводять опитування здобувачів освіти, аби виявити проблеми та недоліки, проаналізувати види діяльності, передбачити виклики і удосконалювати процес викладання.

Так, О. Безлюдний, В. Безлюдна та інші проводили дослідження щодо ставлення студентів до використання змішаного навчання на заняттях з іноземної мови (англійської) на факультеті фізики, математики та інформатики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Авторами було з'ясовано переваги і недоліки змішаного навчання. Зокрема, результати даного опитування довели, що змішане навчання вимагає більших витрат часу, ніж традиційні курси через використання електронної пошти або дошки обговорень; повільне підключення до Інтернету, що створює багато проблем для студентів. Водночас результати проведеного дослідження показали, що змішане навчання має і свої переваги: допомагає студентам зрозуміти їх навчальні матеріали на заняттях з англійської мови шляхом перегляду онлайн відео за участі носіїв мови; використання персональних пристроїв, таких як мобільний телефон, mp3 плеєр тощо; дозволяє їм користуватися різними комп'ютерними програмами; допомагає студентам засвоїти курс (матеріал) та отримати більше інформації; надає можливість ділитися власними думками зі своїми одногрупниками на форумах. Наголошено, що використання змішаного навчання на заняттях з англійської мови сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, оскільки дозволяє вирішувати коло завдань, які важливі не тільки для викладачів, а й для студентів [Безлюдний, Безлюдна та ін. 2019 : 86].

І. Форостюк презентує результати опитування студентів (2021 р.) стосовно їх відношення до процесу викладання іноземної мови в університетах під час дистанційного періоду, до форм роботи, які були б їм цікаві і надалі у можливий період змішаного навчання. У опитуванні І. Форостюк брали участь студенти денних відділень Національного університету харчових технологій (Київ), Києво-Могилян-

ської академії, університету державної фіскальної служби (Ірпінь). Автор зазначає, що на результат навчання у дистанційній та змішаній формі впливає цифрова грамотність викладачів і студентів та робить висновки про те, що майже усі учасники освітнього процесу (і здобувачі, і викладачі) добре опанували сучасні технології і немає суттєвих проблем для проведення онлайн занять. Більшість опитаних студентів хотіли б продовжувати навчання іноземної мови у змішаному форматі. Найцікавішими завданнями для студентів у змішаному форматі стала робота із англійськими фільмами і граматичні завдання он-лайн. Результати показали, що здобувачі вказаних закладів освіти позитивно відносяться до змішаної форми навчання [Форошук 2021].

Розглядаючи дослідження сучасних українських та зарубіжних дослідників, ми провели власне опитування здобувачів освіти двох навчальних закладів: Луцького національного технічного університету та Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради. Було використано комплекс загальнонаукових теоретичних, емпіричних та статистичних методів, та аналіз документів і наукових розвідок з досліджуваної проблеми. Для дослідження стану реалізації навчання іноземної мови у змішаному форматі ми використали методи опитування, інтерпретації та узагальнення результатів дослідження. В опитуванні взяли участь 80 студентів денної форми навчання. Опитування проводилось серед студентів 2–4 курсів, які вже кілька років навчаються у змішаному форматі та мають можливість порівняти різні освітні формати навчання.

Як показало наше дослідження, цілком впевнено можна стверджувати, що здобувачі освіти адаптувались до навчання у змішаному форматі, оскільки на запитання «Чи зручно вам вивчати іноземну мову у змішаному форматі у Вашому закладі вищої освіти?» більшість (69,6%) відповіли, що їм зручно вивчати іноземну мову, 25,3% – дуже зручно і лише 5,1% опитаних відповіли – ні, незручно.

Очевидно, що готовність вивчати і навчати іноземну мову у змішаному форматі сформована не лише у здобувачів освіти, а також і у викладачів, оскільки студенти оцінили

якість викладання як відмінно (39,2%) та добре (46,8%), задовільно та погано – 12,7% та 1,3% відповідно (Див. рис. 1).

Аналізуючи сучасні технології, що використовуються для викладання іноземної мови у процесі реалізації змішаного формату було виявлено, що найчастіше це інтерактивні вправи та тести (69,6%), відео- та аудіо-матеріали (68,4%), інтерактивні електронні підручники та програми (59,5%), відео-конференції (49,4%). Такі технології викладачі використовують для формування усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, говоріння та письма. Для того, аби це з'ясувати, ми сформулювали питання за видами завдань, які викладачі ставлять перед студентами на заняттях з іноземної мови. Так, найчастіше студенти виконують такі завдання як «опрацювати граматичні правила та виконати тестові завдання» (70,9%), «виконати тести по запропонованому тексті» (67,1%), «виконати лексичні вправи за покликанням» (62,0%), «опрацювати словниковий мінімум за допомогою онлайн словників» (55,7%), «переглянути відеоматеріали та записати відповіді на запитання» (46,7%), «послухати діалог та записати переказ» (22,8%), «прочитати знайомий текст та надіслати відеозапис короткого переказу» (22,8%).

Щодо самостійної роботи (домашніх завдань), то опитування показало, що 75,9% респондентів отримують і виконують домашні завдання, особливо на читання та переклад, вправи на прослуховування аудіо та відеоматеріалів самостійно виконують 17,7% респондентів. Дуже рідко отримують домашні завдання (самостійну роботу) лише 5,1% опитаних здобувачів освіти.

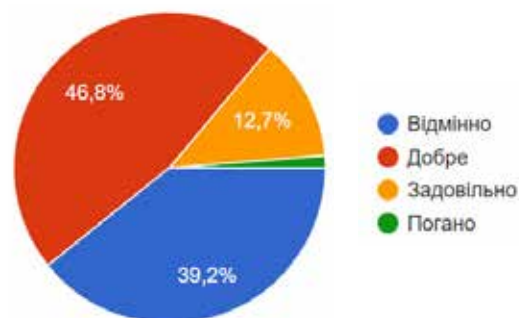

Рис. 1. «Як Ви оцінюєте якість викладання іноземної мови у вашому закладі вищої освіти у змішаному форматі?»

Проблемою навчання іноземної мови у змішаному форматі залишається списування з Інтернет мережі. 2,5% студентів відповіли, що постійно списують із мережі інтернет (49,4%) інколи вдаються до списування, 45,6 % не використовують всесвітню мережу для списування.

На запитання «Які завдання з іноземної мови в умовах змішаного навчання Ви вважаєте недоречними та неефективними для виконання і чому?» більшість відповіли, що немає таких завдань, або «На мою думку, всі завдання є доречними та ефективними, оскільки вони розвивають мовлення, мислення, пам'ять та увагу». Хоча були поодинокі негативні відгуки про завдання, наприклад: «завдання на Speaking є недоречним, тому що інколи студенти припускаються помилок, а через проблеми зі зв'язком їх не завжди можливо виявити», або «Недоречним та неефективним для виконання завданням в умовах змішаного навчання я вважаю завдання, де потрібно працювати в групах. Дуже складно комунікувати, тому що зазвичай люди не бажають працювати в групах, чи взагалі виконувати завдання» та інші.

Не зважаючи на це, навчання іноземної мови у змішаному форматі вже не є проблемним ні для здобувачів освіти ні для викладачів. Такий формат став звичайним освітнім процесом і це підтверджується відповідями наших респондентів. Значна частка (65,8%) здобувачів обох закладів хотіли б продовжувати вивчати іноземну мову у змішаному форматі (Див. рис. 2).

Викладання іноземної мови у змішаному форматі у вказаних закладах вищої освіти обґрунтовується перевагами, що були зазначені опитаними здобувачами. Зокрема, це: можливість використовувати відео та аудіо матеріали на заняттях (74,7%), можливість

повторити матеріал багато разів (79,7%), можливість використовувати усі ресурси всесвітньої мережі для якісної підготовки до занять. (Зазначимо, що на дане запитання респонденти мали можливість обрати кілька варіантів відповідей).

Отже, результати опитування показали, що: іноземну мову у змішаному форматі вивчати зручно (69,9%); якість викладання студенти оцінили як відмінно (39,2%) та добре (46,8%); 65,8% здобувачів обох закладів хотіли б продовжувати вивчати іноземну мову у змішаному форматі.

У зазначених закладах освіти викладачі активно застосовують цифрові технології та ресурси всесвітньої мережі для формування усіх видів мовленнєвої діяльності: інтерактивні вправи та тести (69,6%), відео- та аудіо-матеріали (68,4%), інтерактивні електронні підручники та програми (59,5%), відео-конференції (49,4%). Окрім того, викладачі ставлять перед студентами творчі завдання і, очевидно, мотивують та заохочують студентів до вивчення іноземних мов. 75,9% респондентів отримують і виконують домашні завдання.

Списування та онлайн переклад є основними недоліками у процесі навчання іноземної мови у змішаному форматі. Не зважаючи на те, що лише 2,5% студентів відповіли, що постійно списують із мережі інтернет, майже кожен другий (49,4%) інколи вдається до списування. Незначні труднощі спостерігаються із роботою в міні-групах.

Висновки. Викладання іноземної мови у змішаному форматі – особливий виклик для науково-педагогічних працівників, який зумовлений специфікою предмету, оскільки охоплює різні види мовленнєвої діяльності і потребує постійної практики у говорінні, читанні, письмі

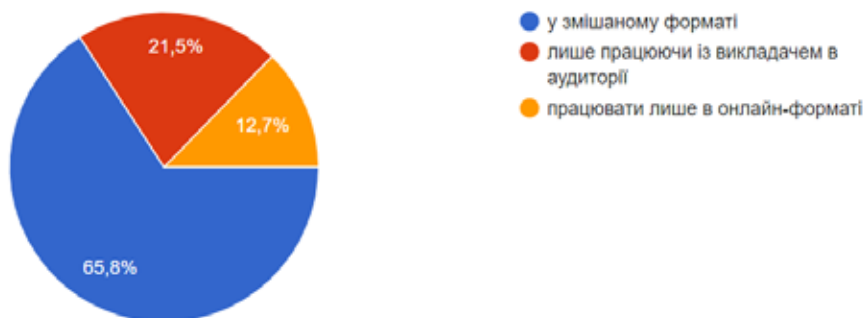

Рис. 2. «Як Ви хотіли б продовжувати вивчати іноземну мову?»

і аудіюванні. Впровадження змішаного формату дозволяє ефективно розвивати усі види і форми роботи для формування усіх вмінь та навичок з іноземної мови, надає викладачам і здобувачам освіти унікальну можливість використовувати цифрові технології та ресурси всесвітньої мережі для безперервної практики, розвитку і удосконалення. Викладач та його спосіб викладання іноземної мови в умовах змішаного навчання відіграє ключову роль та впливає на досягнення програмних результатів навчання.

Науково-практичні розвідки показали, що такий формат навчання має переваги для студентів, які полягають у тому, що вони мають можливість працювати у зручному середовищі, витратити час гнучко та у відповідності до індивідуальних потреб кожного студента. Наприклад: можуть необмежену кількість разів прослухати аудіо чи подивитися відео, прослухати чи побачити себе, перечитати чи повторити правила, виконати лексичні чи граматичні тести; перевірити правопис, граматичні кон-

струкції та звороти тощо. Окрім того, здобувачі освіти завжди можуть попросити викладача під час очного заняття в аудиторії чи онлайн (усно або в чаті) про допомогу, роз'яснення чи перевірку.

Як показало дослідження, ще два роки тому головним недоліком змішаного навчання і викладання вважалися проблеми із цифровою грамотністю та недостатньо швидким доступом до Інтернету. Сьогодні, як показує власний досвід роботи і науково-практичні розвідки, значно менша частка опитаних вказують такі недоліки. Очевидно, що усі учасники освітнього процесу адаптувалися до такого формату і нині триває період удосконалення навичок володіння сучасними цифровими технологіями. Окрім того, перед викладачами постали нові виклики у процесі викладання іноземної мови, які пов'язані із списуванням з мережі інтернет та онлайн перекладів. Проблема списування може й надалі посилюватись у зв'язку із поширенням чат-ботів із штучним інтелектом, як от чат gpt.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безлюдний, О., В. Безлюдна, В., Щербань, І., Комар, О. Досвід використання змішаного навчання на заняттях з англійської мови у закладах вищої педагогічної освіти. ISSN: 2076-8184. В: *Інформаційні технології і засоби навчання*. Том 73, №5. 2019. СС.86-100. URL: https://www.researchgate.net/publication/336951520_dosvid_vikoristanna_zmisanogo_navcanna_na_zanattah_z_anglijskoi_movi_u_zakladah_visoi_pedagogicnoi_osviti. (Дата звернення 04.04.23).
2. Лимар Л. Основні переваги та недоліки дистанційного навчання іноземних мов у немовному закладі вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022.No 1. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/583/513>. (Дата звернення 24.04.23).
3. Міністерство освіти і науки України (2020). Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. 58с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>. (Дата звернення 14.04.23).
4. Триндюк, Мартинюк, Губіна. Особливості організації занять з іноземної мови в умовах змішаного навчання. *Інноватика у вихованні*. Випуск 13.Том 2. 2021. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/331/329>. (Дата звернення 12.04.23).
5. Тимошук Н. Застосування моделі blended learning під час викладання іноземної мови в немовному (аграрному) ЗВО. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. №62, Т. 2. 2019. СС.216-220. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/62/part_2/45.pdf. (Дата звернення 15.04.23).
6. Форостюк І. Викладання іноземної мови у вищій школі в умовах дистанційного навчання. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/35734/1/1.pdf>. (Дата звернення 24.04.23).

REFERENCES

1. Bezliudnyi, O., V. Bezliudna, V., Shcherban, I., Komar, O. (2019) Dosvid vykorystannia zmishanoho navchannia na zaniattiakh z anhliskoi movy u zakladakh vyshchoi pedahohichnoi osvity. ISSN: 2076-8184. В: *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. Том 73, № 5. SS.86-100. URL: https://www.researchgate.net/publication/336951520_dosvid_vikoristanna_zmisanogo_navcanna_na_zanattah_z_anglijskoi_movi_u_zakladah_visoi_pedagogicnoi_osviti. (Data zvernennia 04.04.23).
2. Lyamar L. (2022) Osnovni perevahy ta nedoliky dystantsiinoho navchannia inozemnykh mov u nemovnomu zakladi vyshchoi osvity. *Ukrainskyi pedahohichniy zhurnal*. No 1. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/583/513>. (Data zvernennia 24.04.23).

3. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2020). Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity. 58 p. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>. (Data zvernennia 14.04.23)

4. Tryndiuk, Martyniuk, Hubina. (2021) Osoblyvosti orhanizatsii zaniat z inozemnoi movy v umovakh zmishanoho navchannia. Innovatyka u vykhovanni. Vypusk 13. Tom 2. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/331/329>. (Data zvernennia 12.04.23)

5. Tymoshchuk N. (2019) Zastosuvannia modeli blended learningpid chas vykladannia inozemnoi movy v nemovnomu (ahrarnomu) ZVO. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. No 62, T. 2. S. 216-220. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/62/part_2/45.pdf. (Data zvernennia 15.04.23).

6. Forostiuk I. Vykladannia inozemnoi movy u vyshchii shkoli v umovakh dystantsiinoho navchannia. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/35734/1/1.pdf>. (Data zvernennia 24.04.23).

A. P. MARTYNIUK

*Candidate of Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian and Foreign Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: alla-mart@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>*

V. A. TRYNDIUK

*Candidate of Pedagogy,
Senior Lecturer at the Department of Philology,
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: tryndiuk_va@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8326-3740>*

TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN A HIGHER SCHOOL IN CONDITIONS OF BLENDED LEARNING: ADAPTATION AND EXPERIENCES

The article deals with the consideration of theoretical and practical research according to the state and new challenges in teaching a foreign language in conditions of blended education in higher educational establishments of Ukraine. It is stated that teaching a foreign language in a blended format is a special challenge for scientific and pedagogical staff. It is determined by the specificity of the subject, which covers various types of speech activity and requires constant practice in speaking, reading, writing and listening. The article emphasizes that the implementation of a blended format allows to develop all types and forms of work to form skills of foreign communication, provides teachers and students education with a unique opportunity to use digital technologies and resources of the World Wide Web. The teacher and his teaching methods play a significant role and affect the achievement of program learning outcomes.

Teaching depends on the level of the teacher's possession of digital skills and skills in working with various gadgets and resources of the World Wide Web, on the mastery of methods and technologies that are implemented during classes, on pedagogical skills, a harmonious combination of all forms, as well as on personal qualities and relations with students.

A detailed description and analysis of the results of their own research is presented, which shows that, according to the students, the quality of foreign language teaching is at a good level. Learning the language is convenient and the majority would like to continue studying in a blended format. Respondents note that teaching takes place with the use of digital technologies and resources of the worldwide network for the formation of all types of speech activity, teachers set creative tasks for students, motivate and encourage them to learn foreign languages.

As the research showed, if two years ago problems with digital literacy and insufficiently fast access to the Internet were considered to be the main drawback of blended learning and teaching, today only a few respondents indicate such problems. It is obvious that all participants of the educational process have adapted to this format and now the period of improving the skills of mastering modern digital technologies continues. In addition, teachers faced to new challenges in the process of teaching a foreign language, which are related to the removal of online translations from the Internet.

Key words: foreign language, blended learning, teaching, higher school, technologies, students.